

IZHAJA

vsak petek (po potrebi tudi večkrat) z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošiljajo uredništvu lista „Mir“ Prevalje, Koroško.

Osebni pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankirani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

VELJA

za Jugoslavijo . . . . . K 10—
za ostalo inozemstvo . . . . . „ 15—
za celo leto.

Naročnina naj se plačuje v naprej.
Posamezna številka velja 20 h.

Za oglasila se plačuje po 20 h, med besedilom po 40 h za 1 cm² vsakokrat; minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 30 h, za parte, zahvale in izjave ter za oglase med besedilom po 40 h za 1 cm². — Za male oglase se plačuje po 10 h za besedo vsakokrat; minimum 1 K.

Za izvestilo pri upravn. 1 K posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravništvo lista „Mir“, Prevalje, Koroško.

Leto XXXVIII.

Prevalje, 29. avgusta 1919.

Št. 27.

Angererjeve jeremijade.

„Freie Stimmen“ z dne 14. in 15. avgusta prinašajo obširno poročilo o več kot dve uri trajajočem govoru nemško-avstrijskega poslanca dr. Angererja na zaupnem sestanku nemških demokratov.

Ker je ta govor, ki zelo dobro opisuje obupno in slabo gospodarsko stanje Nemške Avstrije za naše ljudstvo, zlasti pa za tiste, ki še vedno z enim očesom škilijo tja preko naših mej, češ kako je tam dobro, zelo poučljiv, posnemamo iz tega obširnega govora one točke, ki so tudi za nas velike važnosti.

Prof. Angerer se najprej dotika jugoslovanske zasedbe Celovca in prihaja potem k posameznim točkam mirovne pogodbe.

Izjavlja, da je nemogoče plačati Nemški Avstriji 83 milijard vojnega dolga, ugotavlja, da znaša prebivalstvo Nemške Avstrije 24% prejšnjega skup. prebivalstva, (torej 24% ljudstva je v stari Avstriji uživalo vse pravice — vsi ostali pa so bili le sužnji) obenem pa se boji, da ne bo mogoče doseči več nobenih olajšav glede mirovni pogojev.

O notranjem političnem položaju pravi:

Najtežja skrb Nemške Avstrije je skrb za vsakdanji kruh. Ker smo glede živil popolnoma navezani na inozemstvo in nimamo sredstev, da ta živila tudi plačamo, moramo napraviti vsak mesec 500 milijonov kron dolga samo za nakup živil, medtem ko znašajo celokupni davki enega leta 540 milijonov kron.

Mi pa ne potrebujemo samo živil, ampak tudi druge surovine, posebno premog in cement, katerega vsled pomanjkanja premoga ne moremo izdelovati v zadostni količini. V zadnjih tednih smo povprečno izdelali na teden 109 vagonov cementa, naša industrija in obrt pa potrebujeta 1000 vagonov na teden. Inozemstvo nam sicer ponuja cement in sicer Poljaki po 45—50 K, Švica po 80—90 K za 100 klg, medtem ko domači izdelek stane le 40 K. Kje naj vzamemo zato plačilna sredstva (denar)?

Naših kronskih bankovcev, katerih kurs je padel v Švici na 11 cent. (sedaj že 10) nikjer ne marajo več vzeti.

Pri tako žalostnih valutnih razmerah si ne moremo nabaviti nobenih inozemskih razkošnosti (avtomobile in drugo) in hudodelstvo bi bilo, take naročevati.

Kredit, katerega smo si vsvarili s tem, da smo zastavili naše gozdove, in sicer ne samo državne, ampak tudi privatne, naše zlato in naše vrednostne papirje v inozemstvu, sega samo še do srede avgusta, potem bomo pa morali živeti tri me-

Koroškim slovenskim ženam in dekletom!

(Govor g. dr. Ang. Piskernikove na zaupnem sestanku zastopnic koroškega ženstva v Sinčivasi in v Borovljah).

Gospé in gospodične!

Kolikor mi je znano, je to prvi sestanek vsega korošk. slovenskega ženstva in sešel se je ta sestanek ob usodni uri Koroške. Medtem ko so ostali deli naše ujedinjene domovine osvobojeni, ko celijo rane, katere jim je bila zadala vojska, in se dvigajo k novemu prosvetnemu in gospodarskemu življenju, je Koroška, ta simbol našega narodnega boja, še vsa v senci negotovosti in in pričakuje še le zarje prihodnje svobode. Ne le upravičeno in potrebno je bilo, da se zbere slovensko ženstvo, bila je celo njega sveta dolžnost, da se ob tem odločilnem trenutku sestane. Iskreno vas pozdravljam torej, g. in gdč., in tembolj prisrčno, ker se mi je danes prvič ponudila čast in priložnost, da morem govoriti pred svojimi ožjimi rojakinjami, zavednimi slovenskimi Koroškicami.

Sešle smo se danes tukaj, pokorne vabilu narodnega sveta, naše najvišje nar. instance, da se posvetujemo o tem, kako more sodelovati slovenska koroška žena pri prihodnjem delu za popolno osvoboditev Koroške in kako naj zastavi ves svoj upliv in vse svoje dolžnosti v to, da bo ljudsko glasovanje za nas čim

sece od lastne žetve, kajti dalj časa z njo ne bomo mogli izhajati. Nato pa bomo morali, da ne umremo gladu, iskati novih sredstev.

Kaj pa bomo mogli mi še nuditi za te nove kredite? Antanta špekulira na naše vodne moči; če pa bomo tudi te izročili izkoriščanju evropskega kapitala, postanemo za stalno sužnji tega kapitala.

Izhod iz tega težkega položaja, v katerem moramo pripoznati, da smo berači, moremo najti samo, ako sežemo po oddaji premoženja, katera bo znašala zlasti pri bolj premožnih 70—80 odstotkov.

Razen tega bomo morali primorati vse večje posestnike in industrijce, da podpišejo v to svrhu držav. posojilo.

Proračun Nemške Avstrije znaša 9½ milijard od katerih je mogoče pokriti samo 2½ milijardi. Vsi direktni davki skupaj znašajo samo ½ milijarde.

Koroški Slovenci! Vaša prihodnost in sreča vaših otrok je položena v vaše roke. Prečitajte gorenje vrste in premislite, kaj vse pomenijo. Da govori tako voditelj koroških vsenemcev in da pišejo tako „Freie Stimmen“, ki jih pač vsi dobro poznate, to vam mora biti poročstvo in dokaz zato, v kako veliki stiski se nahajajo koroški Nemci.

Odprite oči vsem tistim, ki so še vedno zaslepljeni in mislijo, da bo onkraj črte boljše nego pri nas!

Nemški Avstriji primanjkuje v prihodnjem gospodarskem letu 7¼ milijonov meterskih stotov žita.

„Kärnt. Tagblatt“ z dne 19. avg. t. l. piše:

Prehrana Nemške Avstrije bo tudi v bodočem gospodarskem letu navezana v ogromnem obsegu na uvoz iz inozemstva. Celo polna mirovna produkcija ne bi mogla zadovoljiti naših potreb v žitu, moki in kruhu, danes pa smo še daleč od tega, da bi mogli dvigniti produkcijo žita na mirovno stopinjo.

V svrhu izboljšanja prehrane bo vlada skušala doseči, da bo prišlo na osebo dnevno okoli 400 gramov moke. To bi približno znašalo 8.800.000 met. centov za vso državo. Ker pa država sama zmore samo 1.800.000 met. centov, znaša primankljaj 7.000.000 met. centov. Ta primankljaj se bi gotovo še zvišal, če bi se obenem zvišala tudi količina žita za tisto obrt, ki potrebuje zrnja (pivovarne, tov. za drože, kavine nadomestke itd.) Tudi v bodočem letu bo nemogoče zadovoljiti to industrijo v obsegu mirovnega proizvodnje, ki je potrebovala v mirnem času 2.500.000 met. centov žita na leto.

častneje izpadlo. To bo sicer predmet debate in podrobnejših razgovorov; meni dovolite samo, da vas v kratkih besedah opozorim, kako potrebno je, da pri tem delu slov. žena sodeluje in kako jo nje lastni ženski poklic sili k temu delu.

Če se bomo slovenske koroške žene z vnemo in požrtvovalnostjo lotile te naloge, bomo samo posnemale vnemo in požrtvovalnost tisočero naših sestra, ki so ob prvem naznanilu svobode in ujedinjenja stopile kot bojevnice in narodne delavke na plan, s trdno voljo, da ne odnehajo, dokler ne dosežejo, za kar so se bile zavzele, s heroizmom, ki je ženski naravi lasten. Delo za deklaracijo je morda ena najlepših dob slov. narodnega življenja, hkrati doba, kateri je utisnila svoj neizbrisni pečat ravno žena.

Ob tistem času, ko je velika večina naših mož in mladeničev bila daleč od doma in je pod silnim pritiskom, ki se mu ni mogel nihče upreti, v tujini stradala, bolehalo, prelivala kri in umirala, je slovenska žena, ki je ostala s starci in svojimi otroci sama doma, delala za kruh svojemu zarodu a je pri tem našla dovolj časa in moči, da je skrbela tudi za prostost prihodnjega rodu. Sama iz sebe, zgolj po nagibu plemenitega svojega srca, je jela širiti umevanje in navdušenje za znano deklaracijo jugoslovanskega kluba v dunajskem državnem zboru, za tisto izjavo, ki je bila tedaj edino mogoči izraz naših narodnih teženj, katerih uresničenje smo sedaj doživeli.

Zato iz državnofinancijskih vzrokov ni mogoče niti misliti na opustitev izkaznik (kart) za moko in zrno.

Sestanek koroških dijakov v Šmihelu pri Pliberku.

Dne 25. in 26. avgusta se je vršil v Šmihelu pri Pliberku zelo dobro uspel sestanek koroških dijakov. Navzlic izrednim težkim prometnim razmeram in slabemu vremenu se je zbralo k sestanku čez 50 mladih in navdušenih fantov, da se medsebojno spoznajo in organizirajo, primerno potrebi časa. Vodja sestanka je bil prof. dr. Rožman, ki je v svojem pozdravnem govoru povdarjal potrebo organizacije, medsebojnega spoznavanja in požrtvovalnega dela za narod. Jurist Fellacher se je spomnil v svojem nagovoru za domovino padlih koroških dijakov. Nato se je poročalo o postanku kluba koroških akademikov in njegovem pomenu za plebiscit. Po živahni debati se je določil delokrog kluba na tem polju. Različni referenti so govorili o nalogah dijaštva s posebnim ozirom na Koroško. Med drugim se je sklenilo, da naj študira več koroških dijakov na strokovnih šolah. Ker so gmotne razmere posebno za kor. dijake zelo nepopoljne, se je poslala rezolucija vladi, v kateri zahtevajo poddržavljenje dijaških podpor (štipendij). Nadalje se je razpravljalo še o tem, v katere kraje naj gredo v prihodnje koroški dijaki študirat.

Drugi dan je bila sv. maša za padle koroške dijake, kateri je prisostvoval tudi naš vrli general Maister. Po sv. maši je dijaštvo navdušeno pozdravljalo generala, našega kralja Matjaža.

Ginjen se je zahvalil general Maister za prisrčne ovacije in povdarjal, da bi mogoče naš položaj danes bil mnogo boljši, če bi se pred 20 leti koroški dijaki tudi mogli tako svobodno zbirati in navduševati kakor danes. Govoril je nato iur. Urbanc o angleškem parlamentarizmu, ki ga je stavil za vzgled naši bodoči ustavi. Potem se je razpravljalo še o notranjem političnem položaju, kjer se je obsojalo času in razmeram neprimerno provincialno strankarstvo. Po temeljitem referatu g. dr. Rožmana o socialnem delu dijaštva se je zaključil sestanek. Poslano je bilo nekoliko brzojavnih pozdravov in sicer: regentu Aleksandru, dr. Korošcu, gen. Maistru, Smodeju, Grafenauerju, urednici Zofki Kvedrovi in Marjanoviču. — Da je sestanek tako dobro uspel, se je zahvaliti v prvi vrsti g. dr. Rožmanu, gostoljubnim Šmihelčanom in Bistričanom, ki so dijaštvo tako prijazno sprejeli, posebno pa g. Šercerju, gg. kaplanu Grilu in

Prehodila so slovenska dekleta naše vasi, potrkale na vsake duri in ponudile slednjemu našemu rojaku polo z deklaracijo, da jo podpiše. In zganilo se je več kot dvestotisoč desnic, zatrdivši s svojim imenom in podpisom, da cenijo lastno državnost in narodno ujedinjenje nad vse. Slovensko ženstvo je storilo, da znamenita beseda našega romanopisca Finžgarja — Jugoslavija ali smrt — ni ostala votla fraza ali prazen zvok, temveč da je postala resnica, odmevajoča v vseh slovenskih srcih. Slovenske žene in dekleta so same v dejanju pokazale, da so pripravljene tudi na žrtve, če jo zahteva svoboda. Marsikatero koroško dekle v Zili, v Rožu, v Podjuni, v Možiški dolini je videlo za seboj orožnika, ki jo je spremljal od hiše do hiše, ko je nabirala podpise, marsikatera je stala teden za tednom kakor zločinka pred avstrijskim okrajnem glavarjem, in poslušala njegove blagohotne opomine in stroge grožnje — toda odnehale niso. A njih delo in njih žrtve niso bile zastonj: Vsemogočni nemški orožniki so izginili, paševanje nemških glavarjev se je namah končalo, slovenska žena pa je zmogala!

Česar niso premogli tisti, ki so, vtaknjeni v vojaške suknje, na tujčevo povelje potikalci se daleč po svetu, to je premogla slovenska žena; kar je bivši državni sistem z vso svojo močjo, z vsemi svojimi neizčrpnimi sredstvi in s strahovanjem skušal preprečiti, temu je znala pripomoči slovenska žena do zmage.

G. in gdč.! Če se naše sestre onkraj Karavank že zbirajo in združujejo k mirovnemu delu, moramo mi tu-

župniku Vintarju. Klub kor. akademikov je sprejel tudi od več strani darove za ta sestanek ter se tem potom dotičnikom najprilicneje zahvaljuje. darovali so: č. g. prošt Einspieler 10 K, prof. dr. Rožman 40 K, dr. Ilavnik 20 K, kaplan Brandstätter 10 K, župnik Mraušek 20 K, dr. Gorišek 40 K.

V nedeljo, dne 31. avgusta popoldan uprizori dijaštvo v Šmihelu Finžgerjevo igro „Veriga.“

Politični pregled.

Jugoslovanski klub.

Jugoslovanski klub je ob nastopu nove vlade izdal poslanico, v kateri označuje rane našega političnega in gospodarskega življenja in navaja vzroke, zaradi katerih Slov. Ljudska Stranka ni vstopila v vlado.

Mir z Nemško Avstrijo.

Računajo, da bo Nemška Avstrija podpisala mir dne 3. septembra. Temeljna načela pogodbe se ne bodo nič spremenila, pač pa se bodo predrugečile odškodninske določbe.

Trgovinska zveza med Nemško Avstrijo in Jugoslavijo.

V Belgradu se vršijo trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo. Jugoslavija bo dala Nemški Avstriji 2000 vagonov koruze in drugih živil. V zameno za to blago dobi od Nemške Avstrije industrijske in gospodarske potrebščine.

Proračun boljševiške Rusije.

Proračun ruske sovjetske republike je za prvo polletje 1919 znašal 50 milijard izdatkov in 20 milijard dohodkov. Torej znaša primanjkljaj za eno polletje 30 milijard.

Če vzamemo v obzir to ogromno svoto primanjkljaja in dejstvo, da boljševiška Rusija nikjer ne more dobiti posojila za pokritje deficita, je položaj boljševikov zelo kritičen in je pričakovati kmalu padca boljševiške vlade.

Odeso zasedli Angleži.

Iz Moskve poročajo, da so po tridnevem težkem obstreljevanju Angleži zasedli mesto Odeso. — Od Božiča 1918 Odesa prehaja že petokrat v druge roke. Umevno je, da je pri tem mesto in prebivalstvo veliko trpelo.

Angleška namerava zadati boljševikom smrtni udarec.

Angleški vojni minister je izjavil, da namerava Angleška zadati boljševikom smrtni udar. Pri skupnem pohodu proti Moskvi naj bi sodelovalo 14 držav. Petrograd mora pasti v septembru, Moskva pa v Božiču.

Tudi na morju še ni miru.

Dne 16. avgusta zvečer je prišlo med ruskim in angleškim vojnim brodovjem v Finskem zalivu do pomorske bitke. Ruski bojni ladji „Andrej Pervozvani“ (17.600 ton, 800 mož posadke) in „Petropavlovsk“ (23300 ton, 1100 mož posadke) 1 transportni parnik in ena stražna ladja so potopljene. Potopljene so tudi 3 angleški motorni čolni.

Italijanski ministrski predsednik

Nitti je razposlal okrožnico, ki je napravila povsod globok vtis. Ta okrožnica se tiče slabega italijanskega položaja in predvsem pa velevažnega vprašanja: Kaj bode v prihodnosti s kruhom za že v mirnem času preveč

gladne Italijane? Italijanska vlada bo primorana zvišati ceno kruhu, da vsaj deloma pokrije svoje troške za kruh ki bi znašali za leto 1920 tri milijarde in pol. V Italiji primanjkuje tudi mleka. Stavke v kovinarski in tekstilni industriji trajajo v Italiji naprej. Vsestranski položaj Italije je skrajno kritičen vsled predolgega vstrajanja Italije pod orožjem.

Rumuni

so začeli preganjati v zasedenem ozemlju Banata Jugoslovane. Branijo tamošnjim Srbom izselitev in prestop demarkacijske črte. Gradivo za savski železniški most, ki je bilo pripravljeno v Resici za Beograd, so prepovedali prepeljati.

Nemško časopisje

je razširilo po Mariboru in po slovenski Štajerski zlagano vest o nekakem plebiscitu v Mariboru in Radgoni. Vsa Nemška Avstrija se zdaj oprijemlje te trhle bilke laži-upa in že kuje načrte, kako bodo Maribor spojili z Nemško Avstrijo preko Dravske doline in Radla. (Bolje bi bilo misliti na spojitve s pomočjo zrakoplovstva). Mirovna pogodba za Nemško Avstrijo se v Parizu bistveno ne bo predrugečila, omililo se bo samo finančno breme, ki preveč tišči našo nemško sosedo.

Koroški Slovenci,

delujmo resno in smotreno na to, da pri ljudskem glasovanju ne izgubimo niti enega glasu! Bodimo vsak na svojem mestu, delajmo vsak po svojih močeh!

Dnevne vesti.

Ljubljanski škof pri papežu. Ljubljanski škof dr. A. B. Jeglič je bil sprejet od papeža, s katerim je imel daljši razgovor o konkordatu, ki ga namerava Jugoslavija skleniti z Vatikanom.

Višarska Mati Božja, katero so morali 1915. leta odnesti z Višarj, da je ne zadene tista usoda, kakor cerkev, se je nahajala v času vojske v frančiškanskem samostanu v Mariboru. Ker pa je višarsko svetišče razrušeno in se nahaja na italijanskem ozemlju ter vsled tega prenovitev cerkve ne bo mogoče, bodo prenesli visokospostovano podobo začasno k sv. Križu nad Dravogradom. Od 31. avg. do 8. sept. pa bo višarska Mati Božja izpostavljena v javno čiščenje v baziliki Matere Milosti v Mariboru.

Promet na drž. železnicah v Nemški Avstriji skróčen, deloma ustavljen. „Kärnt. Tagblatt“ z dne 19. avg. t. l. poroča, da je promet brzovlakov vsled pomanjkanja premoga na vseh progah nemškoavstrijske drž. železnice ustavljen.

Iz istega vzroka so morali tudi skróčiti promet drugih vlakov, tako da na nekaterih progah Nemške Koroške osebni vlaki vozijo samo po trikrat na teden. Posledice tega so nepregledne, v prvi vrsti bo silno trpel dovoz živil in kurjave. Bliža se zima a vsa večja mesta Nemške Avstrije so brez drv in premoga.

Telefonski promet Dunaj—Jugoslavija. Telefonski promet med Dunajem in Jugoslavijo, ki je bil vsled izrednih razmer od vojaške oblasti začasno ustavljen, je zopet dovoljen.

V Celovcu sta umrla pred kratkim znani nemško-koroški pesnik Ernst Rauscher in celovski odvetnik dr. Adolf Gebert.

kaj na Koroškem od nas tako lepo in uspešno začeto delo osvobodjenja zdaj najprej končati. In če smo ga takrat pri nabiranju podpisov začele, ali ga zdaj ne bomo znale, ali ga ne bomo mogle dovršiti? Ali bo sedaj, ko so ovire padle, ko so prenehale nevarnosti, prenehala tudi naša vnema in prenehala zavest dolžnosti, ki jo imamo do našega naroda? Ali se bomo me, svobodne državljanke svobodne države, ustrašile truda, ki se ga nismo bale kot sužnje? Ne, koroško slovenstvo bo po več kot 1000-letni borbi pred odločitvijo napelo vse svoje sile in k temu bo pomogla slov. žena, ker mora pomagati.

G. in gđč., rekla sem, da pri tem delu slov. žena mora pomagati. Da je to njena dolžnost, da jo že zakon samoohranitve sili k temu, nas uči vsa naša žalostna preteklost. Te žalostne slike, ki nam je vsem se v svežem spominu, ker smo jo toliko let gledale na lastne oči, ne maram danes tukaj na novo odgrinjati pred vami; toda molče tudi ne morem mimo nje.

Kakor strupen sok se je ves ta čas zajedal tuji življ v zdravo kri našega naroda. Na svojem lastnem domu nismo bili svoji. Tuje uradništvo, poslano od zlohotnega tujca za to, da nas raznarodi, je gospodovalo po naših uradih in nemškutarilo z našim kmetom, ki je pač znal skozi stoletja s trudom obdelovati svojo zemljo in pošteno vzgajati svoje otroke, ki pa ni čutil ne dolžnosti ne potrebe, učiti se tujega jezika. Kar je teklo železnic po naših tleh, vse so bile v službi tujca, od njega in zanj zgrajene; naš človek je imel samo pravico, v tujem jeziku prositi voznega lista, plačati ga in skromno sedeti v njegovem kotu. In ali se naj še do-

taknem šolstva, te velike naše narodne rane? Otroci v teh šolah so se učili sovražiti tisto, kar bi po naravi morali ljubiti, so se učili zaničevati, kar so od svoje matere od svojih dedov in pradedov prejeli kot doto, in kar bi morali ceniti. V teh šolah so jemali nežni mladini materni jezik in z njim tisti lepi kos duše in srca, ki se ga drži; kajti jezik je živa stvar, je bistven del naše duševnosti in se ne more menjavati kakor menjavamo obleko, jezik ima svoje najgloblje korenine na dnu duše in kdor jih hoče iztrgati, ne more tega storiti drugače, kakor da rani dušo samo. Ni resnica, da se je v narodu, ki so mu vzeli jezik, samo nekaj zunanega spremenilo; ta narod je zastrupljen, je pohabljen in ne more v družbi človeštva vršiti tistih nalog, ki mu jih je določil Bog. Take otroke, zastrupljene otroke, otroke bolnih duš, so nam pošiljali iz naših šol, ki ki smo jih mi z lastnim trudom gradili in vzdrževali. Ali naj se potemtakem čudimo, da je ta deca, po tujih plačanih zločincih zastrupljena, kužila naše domove, sejala razdor in prepir pod tihimi strehami naših kmetijskih koč, netila sovraštvo po naših mirnih vaseh? Z grozo se spominjam žalostnih pojavov pri nas doma: Na otrocih svojih znancev sem opazovala te sadove nemških šol. Ta naraščaj rodu, v katerem ni kapljice nemške krvi, je bil deloma narodno neveden in malomaren, deloma pa po tuji vzgoji že tako pokvarjen, da je doma rajši govoril slabo nemščino, kakor lepo slovensko narečje in da si je štel v veselje, če je mogel zakotnega nemškutarskega veljaka sredi slovenske vasi pozdraviti s krepkim „heil.“

Ni se nam bati, da bi se ti žalostni časi še kedaj

Dr. Müller, znani celovski advokat, je otvoril svojo pisarno v Mariboru.

Velik tabor ob Blaškem jezeru. Dne 7. septembra se bo vršil ob Blaškem jezeru v Zgornjem Rožu velik tabor koroških Slovencev. Priprave so v teku. Nastopi tudi mariborska vojaška godba. Koroški Slovenci od blizu in daleč, udeležite se tega velikega tabora!

Velik ljudski shod se vrši dne 31. avgusta na Suhi med Žvabekom in Libeličami. Govorijo dr. Ravnik in drugi.

Ljudski tabor v Šoštanj. Dne 7. septembra se vrši velik ljudski tabor v Šoštanju. Iz Dravograda vozi ta dan poseben vlak, ki dospe v Šoštanj ob pol 12. uri in odide iz Šoštanja ob pol 8. uri zvečer, tako da je tudi koroškim Slovincem udeležba omogočena.

Sokolski zlet v Borovljah. Gorenjska Sokolska župa priredi v nedeljo 31. t. m. v Borovljah prvi večji nastop. K obilni udeležbi vabi odbor.

Sadje v Prekmurju. V novoosvobojenem Prekmurju je letošnje leto izvanredno veliko sadja. Civilni komisar za Prekmurje dr. Lajnsič je dal na razpolago 1000 vagonov in kdor želi kupiti kaj sadja, naj se obrne na naslov: dr. Lajnsič — Radgona, hotel „Solnce“. Gospod komisar vabi trgovce s sadjem in interese sploh, naj bi se podali v Prekmurje, da sklenejo kupne pogodbe za že dozorevajoče sadje in se pomenijo o tozadnem transportu v Slovenijo, kjer bo letos le malo sadja.

Toča je pobila v petek dne 22. avg. po mnogih krajih na Gorenjskem tako n. pr. v Koroški Beli, Račoveljci, v Mošnjah in Begunjah pri Lescah. Uničila je vso ajdo in večino prosa. Škoda je ogromna in ljudstvo vse obupano. — Tudi v Podjurski dolini se je isti dan vsula debela toča ter povzročila mnogo škode na ajdi v Grebinju, na Rudi, Suhi in še v nekaterih drugih krajih Spodnje Koroške.

Umrli je v Ljubljani Celovčanom in koroškim Slovincem dobro znani jezuit p. Ivan Kunstelj, ki se je mnogokrat udeleževal ljudskih misijonov in je slovel radi svojega obširnega praktičnega znanja. Pred kratkim je še bil v Celovcu in ker je že bolehal, se je podal na Kranjsko da se pozdravi. V Ljubljani pa ga je doletela smrt. N. v m. p.!

Novo žigosanje naših bankovcev. Po poročilu zagrebških listov namerava vlada v kratkem odrediti novo žigosanje bankovcev, ki se pa bo izvršilo na drugačni podlagi, kakor je bilo prvo, ki je bilo, kakor znano, izvršeno na skrajno nerodni način.

Srbsko nakupovanje plemenske govede v Sloveniji. Glavna zveza srbskih kmetijskih zadrug namerava v kratkem v naši pokrajini nabaviti plemenska goveda za one tamošnje živinorejce, ki so med vojno prišli ob živino. Ker je ravno vnovčevanje plemenske govede izredne važnosti za bodočnost in povzdigo naše živinorejce, priporočamo vsem živinorejcem, živinorejskim zadrugam in drugim kmetijskim organizacijam, da gredo tem nakupovalcem pri nakupovanju in prevažanju živine kolikor le mogoče na roko.

Bivši mornarji. Komanda dravske divizijske oblasti je odredila: Vsi mornarji letnikov 1895—1898 morajo vršiti aktivno službo in se naj pritegnejo takoj k vojakom ter porazdele na pristojne polke, odkoder se predlaga njih premestitev k mornarici, odnosno k donavski flotilji. Vsi oni, ki pridejo v poštev, se naj nemudoma javijo pri 44. pukovski okružni komandi v Mariboru.

Poldrug milijon vjetnikov se še vedno nahaja v raznih vjetništvih, čeprav je že preteklo 10 mesecev, odkar so bila podpisana premirja. Od teh se nahaja v Franciji 345.000, v Angliji 200.000, v Ameriki 50.000, v

vrnili, da bi v teh krajih še kedaj zagospodoval kruti Nemec, ti kraji so zdaj naši in bodo vedno ostali naši, toda slovenske žene dolžnost je, da pomore izbrisati zadnje sled tega žalnega in sramotnega spomina, zlasti pa da zbere okrog sebe svoj naraščaj, deco svojo, ter z ljubeznijo in s skrbjo izumije grde madeže, ki jih je v nežnih dušah pustila surova roka tujega učitelja. Slovenska mati in vsaka slovenska vzgojiteljica bo sedaj skušala popraviti, kar je bilo v preteklosti zamujenega. Učila bo svoje male ljubiti svoj dom, kajti ta dom je ljubezni vreden.

Kultura: Po vseh dolinah Koroške je toliko časa in tako glasno donel slavospev nemške kulture, da so premnogi verovali vanj in se z zaničevanjem ozirali na brezkulturni jugoslovanski rod. A kakor vse drugo kar je ustvarilo na Koroškem nemštvo, je bila tudi ta slava umetna, in to zaničevanje je posledica nevednosti. Kaj je kultura drugega kot plemenitost srca, velikodušje in pripravljenost ter zmožnost za velika dejanja? In če s tem merilom merimo kulturo slovenskega juga, moramo strmeti pred nje veličino. Ali ni mar občudovanja vreden naš mali rod, ki se je kakor goloroki David proti oboženemu velikanu Goljatu skozi stoletja boril in ni omagal, ki je vse, kar ima duševnih in gmotnih dobrin, ustvaril iz lastne moči? In če se ozremo v zgodovino Srbov, s katerimi nas veže dvojna vez, topla vez iste krvi in vez skupne države — ali moremo najti kje kaj veličastnejšega in bolj junaškega od te zgodovine, ki je en sam velik boj za svobodo? Niti v najtežjih dneh tujega nasilja ni v Srbu nikdar niti za hip zaspalo hrepenenje po svobodi ter upanje, da jo z žrtvijo doseže.

Belgiji 50.000, v Srbiji in Rumuniji po 50.000, v Rusiji 300.000, v Nemčiji 240.000, 110.000 bolgarskih vjetnikov se nahaja v Macedoniji in Grčiji.

Vprašanje vojnih vjetnikov. V Parizu je bilo sklenjeno, da se bodo mogli vrniti vsi oni vojni vjetniki bivše avstro-ogrske monarhije, ki so doma z ozemlja, katero se nam je priznalo za nesporno (Štajerska, Prekmurje, Mežiška dolina). Posamezni vjetniki so že na potu v domovino.

Shod pri Sv. Boštjanu. Ob državni in železni cesti od Vuzenice do Dravberga leži prijazna podružna cerkva sv. Boštjana na lepem holmcu. Stavba sama že oznanjuje njeno starost. Rokovo nedeljo je tu vsako leto shod, ki se je letos ob vodstvu treh duhovnikov prav veličastno vršil. Po cerkvenem opravilu je bil na travniku za cerkvijo naroden shod, ki ga je ob mnogobrojni udeležbi zbranega ljudstva otvoril g. nadučitelj Mazarol iz Dravberga. Obširno je govoril g. nadučitelj Mazarol o postanku naše Jugoslavije, njenem razvitku in pomenu. Dobro je označil nastop in početje zakletih naših narodnih sovražnikov, Nemcev in nemčurjev. Gdč. učiteljica Turkova se je obrnila v pristrčnih besedah do navzočih žen in deklet, navdušujoč jih za narodno delo in žensko organizacijo. Predsednik shoda g. Mazarol je opozarjal še na trpljenje naših neodrešenih primorskih bratov, spominjal se velečastnega tabora v Sinčivasi in pozivljaval vse navzoče, da ob glasovanju za naše meje store svojo dolžnost. Upamo, da bo obrodil shod zaželjeni uspeh.

Dijaški dom v Ptujju. Dobili smo prospekt, iz katerega je razvidno, da nudi ta zavod gojencem vse, kar je potrebno za njih telesni in šolski napredek. Sprejemajo se dijaki za gimnazijo, deško meščansko šolo (letos prvi in event. drugi razred) in izjemoma tudi za četrto in peti razred ljudske šole. Prijave sprejema in natančnejša pojasnila daje vodstvo dijaškega doma v Ptujju.

Mladika v Ptujju. To je internat za deklice (djevojke), ki nudi gojenkam stanovanje in hrano, vestno nadzorstvo in raznovrstno izobrazbo, kakor je razvidno iz nam poslanega prospekta. Gojenke lahko obiskujejo gimnazijo, meščansko šolo, gospodinjstvo šolo in višjo deklinško šolo (letos prvi razred). Učijo se glasbe, modernih jezikov, zdravstva, vzgojeslovja itd. izjemoma se sprejemajo tudi učenke slovenske ali nemške ljudske šole. Prijave sprejema in vsa pojasnila daje vodstvo Mladike v Ptujju.

Iz cone B.

Nemška „Volkswehr“ ropa in strelja v coni B. Približno 8 nemških vojakov je dne 2. avgusta popivalo v gostilni Romavh p. d. Ustinjak v Dolah pri Podravljah. Krog 1 ure po noči so šli k znani slovenski družini Reichman p. d. Jesenik-ova v Lipi nad Vrbo. Zahtevali so, da se jim odpre, češ, da morajo preiskati hišo, kjer je skrit neki Slovan. (Samo izgovor, da bi lažje kradli). Ko Jesenik-ovi niso hoteli odpreti so na surov način razbijali po vratih in jih skušali vzdigniti iz držajev, kar pa se jim ni posrečilo. Med temi roparji so bili tudi sin koroškega deželnega poslanca Wieserja, sin mesarja in restavraterja Hodriča v Svetnivasi in neki Cajnik iz Rožeka. Hodrič je posvetil z vžgalico skozi okno v sobo, kjer je zapazil Jesenik-ovega očeta. Zakričal je, da naj takoj odpre, drugače bo streljal. Vstrelil je takoj trikrat in prestrelil Jesenikovemu očetu obe nogi skozi stegno in še desno nogo pod kolenom. Ko je sin slišal, strele, takoj hiti iz veže, kjer je stražil vrata pred tolpo v sobo, kjer je oče ležal že v krvi na tleh. Takoj vstrelil iz svojega samokresa skozi okno proti roparski druhalni, na kar so vsi zbežali. Pri tem je težko ranil Hudriča v prsi, ki je v dveh dneh umrl v bolnišnici v Beljaku. Jesenikov Rado je imel izstavljen orožni list od okrajnega glavarstva v Beljaku in nemški orožniki niso imeli no-

benega povoda postopati proti njemu, ker je streljal samo v silobranu.

74 let stari obče spoštovani Jesenikov oče pa leži težko ranjen v postelji in se radi velikih bolečin še ganiti ne more in ni upanja, da bi še kedaj okreval, ker so kosti občutno poškodovane.

Prebivalstvo celega okraja je vsled tega in vsled drugih sličnih dogodkov popolnoma prestrašeno in je v vednem strahu, da jih nemški kulturonošci (Wieserji, Hodriči in dr.) ne oropajo in postrelijo. Nemško orožništvo pa je brez vsakega vpliva in nezanesljivo in nikakor ni zmožno vzdrževati v tej coni red.

Pod takimi razmerami živeti je nemogoče in sveta dolžnost vlade v Ljubljani in v Beogradu je, da posreduje pri ententnih oblastih, da rešijo naše ljudstvo pred nemškimi barbari — kulturonošci —!

Lipa nad Vrbo. K posestniku p. d. Nemcu na Potoku je prišel pretekli mesec Volkswheovec in izjavil: ker je imenovani posestnik zaveden Slovenec, ga ima pravico odgnati v zapor. Njegova bolna žena je prišla prosit s solzami v očeh naj prizanese ubogemu 80 letnemu starčku, ker ni nikogar več, ki bi vodil gospodarstvo. Toda Volkswheovec ni poznal usmiljenja, bil je še starčka s puškinim kopitom ter mu pretil, da ga ustrelji, če ne gre takoj z njim. In starček se je moral udati ter iti z njim. Nato pride drugi Volkswheovec na dom in zahteva od prestrašene žene 16.000 kron, češ da jih bo izročil komandi, ki to zahteva za njenega moža, drugače bo le ta še isti dan ustreljen. Ker je imela pri hiši le 750 K, jih je vse preplašena izročila nemšč. vojaku in ko je še morala podpisati, da bo drugo plačala prihodnjic, je Volkswheovec odšel. Ker se je ženi vsa stvar zdela sumljiva, je to javila v občinskem uradu Lipa, toda posledica tega je bila, da so drugo noč odnesli Volkswheovci vpricho žene vso slanino in meso ter ji pokradli še druge stvari. Jugoslavija odreši nas!

Kako je Celovec. „Draupost“ poroča: Razpoloženje v mestu je zelo klavrno. Vzrok temu tiči v pomanjkanju živil in v veliki draginji, ki vlada vsled tega. Takoj po izpraznitvi mesta, so bila živila, ki so še ostala od Jugoslovanov, raznesena na vse strani. Pšenična moka stane sedaj 15 K, kuruzna 10 K, slanina 70 K, prekajeno meso 50 K, toda zelo težko se dobi. Navadna cena govejemu mesu je 24 K, toda oseba ga dobi le 15 dkg na teden. Konjski mesarji so morali radi pomanjkanja konj svoje mesnice zapreti. Jajc, mleka in surovega masla pa sploh ni več dobiti. En meter kratkih mehkih drv stane 100 K. Italijani ne pošiljajo v Celovec nobenih živil več in dovoz in št. Vida je tudi popolnoma vstavljen. Prebivalstvo okolice Trga (Feldkirchen) se zelo jezi na Italijane, ker se le ti ponašajo kot zmagovalci in isto prebivalstvu tudi dajo čutiti. Mesto je prazno, ves promet stoji, trgovci nimajo nobenega dela, ker ni kupcev od nikoder.

Vrednost nemško-avstrijske krone. „Tagespost“ (22. 8.) piše, da velja nemška krona v Švici samo še 10, reci deset, centimov. (približno 8 vinarjev.)

Koroška nemška vlada si ne upa v Celovec. „Kärnt. Tagblatt“ z dne 24. avgusta t. l. poroča, da se je 25. avgusta Koroška nemška deželna vlada preselila iz Spitala ob Dravi v St. Vid na Glini.

Ali je vredno? „Kärnt. Tagblatt“ 24. avg. vabi Celovčane k izdaji masti. Vsaka oseba dobi 5 dekagramov svinjske in 6 dekagramov rastilne masti. Na modro karto pa dobi vsakdo še 1 kilo krompirja. — To obvestilo velja tistim, ki še vedno mislijo da ima Nemška Avstrija vsega zadosti.

Celovčani rezali kito slovenskim dekletem. Imamo v rokah pismo, iz katerega je razvidno kako so postopali Celovčani prve dni po izpraznitvi mesta s tistimi Slovenci, ki so še ostali v Celovcu potem ko so ga jugoslovanske čete že zapustile. Med drugim piše dotičnik tako-le: Javim Vam, da se mi sedaj zelo slabo godi. Tudi jaz bom moral Celovec zapustiti, ker mi ni več tu obstanka. Vzrok temu je, da sem občeval z Ju-

prevajal. Naš narod torej ni bil zmožen le velikih dejanj in plemenitega čustvovanja, ampak je znal svojemu čustvu najti lepega izraza v pesmi in svoje dejanje ovekovečiti v stihih brez primere. Ta tvorna sila, ki tudi v času suženjstva ni nikdar spala, se bo sedaj v svobodi svobodno razvila in nam je poroštvo neusahljive narodne rasti in krepkega razvoja.

To jugosl. kulturo hočemo z vsemi močmi gojiti in pospeševati, kajti blagor nemške kulture smo okusili, še ni dolgo tega. Ta narod, ki mu ni bilo nikoli dovolj lastnega hvalisanja, je v tistem kratkem času, ko je zasedel slov. Koroško, jasno pokazal, na kakšni stopnji srčne ozmike stoji. Tedaj, ko so nemške tolpe, pijane klavrnega zmagoslovja in uplenjenega vina, razgrajale po naših trgih in vaseh, vdirale v kmetske domove, jemale s silo, kar jim je prišlo pod roko, kradle in požigale, oskrunjevale naša svetišča in naše žene, pobijale ranjence, uničevale vjetnike in ropale mrtvece, smo videli koliko je vredna nemška omika, ki ji je nemški učitelj, nemški uradnik in nemški list dan za dnem pel toliko slave. Ti kratki dnevi nemške zasedbe so bili za nas zadnji, dasi ne več potrebni nauk: Od nemštva proč! Proč od barbarstva, ki se je obleklo v bleščečo

goslovani in sem radi tega ožigosan pri Celovčanih kot razupit Jugoslovan. Tukaj je že zopet vse na karte in začenja se stara mizerija. Slovence so začeli naravnost preganjati. V nedeljo so bila tista dekleta, ki so občevala z Jugoslovani, tepena, nekaterim so celo odrezali kite. Lahko si mislite, kdo ima tu svoje prste vmes. Upam da ne bo dolgo in zopet bom pri Vas v G. Samo, ko bi se to že zgodilo! Iskrene pozdrave vaš R. Celovec 6. avgusta 1919.

Dopisi.

Velikovec. Tu se je naselil trgovec J. Rajnik, ki ima svojo prodajalno v zgornji poštni ulici. Na glavnem trgu pa je odprl svojo brivnico naš celovski znanec, brivec J. Pirc, ki ima podružnico tudi v Pliberku.

Velikovec. (Shod na Lisni) se je ob obilni udeležbi cele okolice na to ljubko božjo pot privilegata ljudstva zelo sijajno vršil. G. župnik Treiber pozdravi v imenu narodnega sveta za Koroško in zgodovinsko popisuje, kako je ob poteku strašne svetovne vojske postala naša Jugoslavija. Po dvanajsetletni sužnosti pod nemškim jarmom je nam skoraj zasijalo solnce svobode. V naših šolah zdaj podučujejo našo deco slovenski narodni učitelji, v uradih zdaj uradujejo sinovi našega naroda, poveljniški jezik naše armade je slovenski. Gosp. župnik Poljanec šaljivo zavrača trditev naših narodnih nasprotnikov, ki omalovažujejo našo državo, češ Jugoslavija je podobna polomljeni vsestranske poprave potrebni bajti. Naša država je bogata država, kruha nam ne bo nikdar manjkalo, s tem bota nas oskrbovali bogati pokrajini Banat in Slavonija, Medjimurje ima najlepše konje, Štajersko in Hrvatsko rodita izvrstno vino, tudi tobaka imamo dosti, sladkorja bodo nam pa poslali bratje Čehi. Zvesto smo Jugoslovani Avstriji služili, ali kako se je z nami postopalo, naši vojaki na fronti še slovenske častnike niso smeli čitati. Govornik opozarja zborovalce na potrebo stanovske organizacije, ker osemdeset odstotkov je pri nas kmečkega stanu. Treba je povsod ustanoviti podružnice slovenske kmetijske družbe v Ljubljani, te podružnice bodo sodelovale pri agrarni reformi in bodo kmetom naročevale gospodarske stroje. Končno odločno zavrača gonjo nasprotnikov, ki šuntajo naše ljudi češ, kako so srbske čete pri nas ropale. Pomisliti je treba, da smo v vojski in da so nemške in avstrijske čete Srbijo popolnoma uničile in opustošile, tako je tedaj umevno, da so prišli Srbi v naše kraje misleči, tukaj je tudi dosti Švabov, polni maščevanja in osvete. Kot zadnji govornik je nastopil vojak g. Pavlica, rodom Goričan, ki je naš z mladeniško navdušenostjo spodbujal k ljubezni do domovine. Koroški Slovenci naj posnemajo goriške Slovence, ktere so tudi hoteli Nemci ponemčiti, ali oni so ostali narodu zvesti. Mnogo smo mi slovenski vojaki že čuli o trpljenju koroških Slovencev, zato smo prišli z veseljem na Koroško vas osvobodit nemškega jarma. Že nekdanji smo bili goriški Slovenci v zvezi z vami koroškimi Slovenci, saj nam zgodovina pričuje, da so goriški Slovenci k slavnosti vstoličenja slovenskih vojvod na Gosposvetem polju dovažali vina. Gospod župnik Treiber zaključil tako sijajno vspeli shod s pozivom, da naj vsi delujemo za probujanje našega slovenskega ljudstva, da bo nam ljudsko glasovanje prineslo ogromno večino in bomo tako definitivno prišli koroški Slovenci k naši Jugoslaviji. Št. Peterski pevski zbor je nato navdušeno zapel „Lepa naša domovina“, grebinjski šolski otroci so nas pa kratkočasili s prepevanjem slovenskih pesmi.

Št. Rupert pri Velikovcu. († Trezika Lasnik). Pri napadu na Velikovec dne 2. maja t. l. so nemške čete požgale tukajšnjemu rodoljubnem kmetu Juriju Lasnik p. d. Jesihu v Orličivasi njegovo hišo in skedenj. Škoda iznaša 200.000 kron. Zdej je zadelo tega moža nova nesreča, umrla mu je njegova dvanajstletna hčerka Trezika vsled zastrupljenja krvi, ker se je ranila z rjastim že-

obleko civilizacije. Proč od srčne surovosti, proč od nasilja, proč od domišljave vladohlepnosti, od nemštva proč!

G. in gdč.! Če sem vas pozvala, da zatrimo v sebi zadnje klice preteklega dobe in da pripravimo v svojih dušah vse, kar zahteva novi čas, nisem storila tega zato, kakor bi se nam bilo bati, da se prejšni mračni čas vrne. Ta je zatočil za večno. Bojazni v nas več ni, pač pa mora biti trdna volja, da čimprej zabrišemo v sebi in v svojih vse, kar nam je minula doba zapustila, slabega in žalostnega.

Bliza se čas ljudskega glasovanja. Nihče ne more dvomiti, kako bo slovenski Korotan glasoval; a da se to glasovanje izvrši čim častneje in soglasneje, zato delati je poklicana koroška slovenska žena. Mnoge med njimi sponosoma so že preskušene v narodnem delu, in prepričana sem, da jim tudi ta zadnji trud ne bo pretežak; mnoge druge pa so stale doslej nedelavne ob strani. Te vabim, tudi njih sodelovanje zahteva čas in pričakuje narod. Vse skupaj torej na delo za našo čast in za naše ideale!

bljem. Pokojna Trezika je bila silno nadarjena in najboljša učenka naše „Narodne šole“, in izvrstna članica Marijinega vrta. Ravno zdaj bi imela vstopiti v prvi gimnazijalni razred v Velikovcu. Pogreba se je udeležilo zelo veliko ljudstva in tukajšnja Marijina družba, ki je tudi ob grobu zapela lepo žalostinko. Žalostnim staršem naše iskreno sožalje.

Grebini. Kaj je doseglo naše pridno slovensko učiteljstvo, to nam je pokazala šolska slavnost, ki se je vršila v nedeljo dne 24. t. m. v šolskih prostorih. Še-le dva meseca hodijo otroci v slov. šolo, a vendar je uspeh jako lep. Vršilo se je petje, deklamacije in uprizorili so dve igrici. Otroci so dobro nastopili. Čisti dobiček prireditve je namenjen za šolsko knjižnico. Hvala učiteljstvu in pridnim otrokom!

Bistrica v Rožu. Dobili smo tako željno pričakovano slovensko učiteljstvo. V petek 15. t. m. povabil je šolski vodja starše otrok na rodbinski sestanek. Pa glej ga spaka! Že pred napovedanim časom prišli so v šolo vodja tovarne Johansen s svojimi somišljeniki. Nad nadučiteljem so vpili in se surovo obnašali. Zahtevali so še naprej nemški pouk. Nekateri so bili z gorečimi smodkami v ustih demonstrativno pokriti in so iz šolske sobe, v kateri bi se imel vršiti rodbinski sestanek, skozi okno skakali. Med razgrajči so bili tudi taki, kateri sploh nimajo otrok za v šolo in ne spadajo pod Jugoslavijo. Johansen sam je Prus. Starši slovenskih otrok so proti tako surovemu nastopu od strani Nemcev in nemčurjev izjavili, da se pod takimi razmerami ne morejo udeležiti sestanka. Zahtevali so slovenski pouk in odšli. Vso zadevo ima okrajno glavarstvo v Borovljah v rokah in upamo, da bodo rogovileži prejeli svoje zaslužen plačilo. Zahtevamo, da tukaj vlada energično poseže vmes, ker taki ljudje ne zaslužijo, da bi se jih z rokavicami prejemalo.

Guštanj. Ker je č. g. dr. Cukala pozvan v ministrstvo v Beograd kot referent v katoliških zadevah, upravlja našo župnijo začasno č. g. Vinko Razgoršek, župnik begunec iz Št. Lipša.

Pliberk. Velik sejem, ki ga že ni bilo 2 leti, se letos zopet vršil 1. sept. Ker je medtem Pliberk postal središče Podjunskih Slovencev, bo udeležba gotovo prav velika.

Slov. Plajberk. Umril je tu mlad, močan 18leten fant p. d. Urbančkov Sogej. Nihče ni smatral boleznj za nevarno, a sam je določno zatrjeval, da ne bo več vstal; in res, kakor je prej rekel, da ne bo učakal polnoči od sobote na nedeljo, tako se je zgodilo, tik pred polnočjo je umrl v veliko žalost starišev in sorodnikov. Silno velik pogreb je pričal, kako cela fara žaluje s stariši nad bridko izgubo. Naj počiva v miru!

Slov. Plajberk. Vrnil se je iz laškega ujetništva prvi Jožef Laussegger, p. d. Bundrov. Pravi, koliko so morali na Laškem gladu prestati. Hvala Bogu, v Jugoslaviji je že sedaj dovolj živil!

Železna Kapla. (Kako znajo lagati.) „Tagespost“ z dne 23. avgusta poroča, da se je v Krškem (Gurk) naselil distr. zdravnik H. Krassnigg, kateri je moral vsled jugoslovanskega navala bežati iz Žel. Kaple. — Vsem Kapelčanom je dobro znano, da je bil dr. Krassnigg precej bolan in da se je moral radi svoje bolezni preseliti v Celovec v bolnišnico, davno prej, nego so se vrnili Jugoslovani v Žel. Kaplo. Če si je pa že nabral dosti slovenskega denarja in se ne mara vrniti med nas, mi zato nič ne moremo in mu samo lahko še želimo, da bi se mu tudi v Krškem tako dobro godilo kakor pri nas.

Reberca pri Žel. Kapli. V nedeljo, dne 24. avgusta se je vršil pri nas lepo obiskan cerkven shod. Po božji službi pa smo imeli zborovanje pred cerkvijo, katerega se je udeležilo okoli 800 oseb. Shod je otvoril č. g. komendant Žak v imenu N. O. za občino Belo in Žel. Kaplo, ki je povdarjal, kako so se že nekoč v nevarnih časih zbirali Slovenci pod to starodavno, nad 500 let staro lipo pred cerkvijo. Prvi govornik g. dr. J. Kotnik nam je zelo prepričevalno opisal, kdo da je zakrivil to nesrečno vojsko in kdo nosi odgovornost za posledice ter povedal vzroke, ki nas takorekoč sami silijo, da naj vsakdo, bodisi Slovenec ali Nемец, glasuje za Jugoslavijo. Gdč. dr. A. Piskernikova pa nam je ob vsesplošnem pritrdjevanju zbranega občinstva razložila slabo gospodarsko stanje Nemške Avstrije ter nas opozorila na nemške koroške časopise, ki sami tarnajo, kako slabo se bo godilo Nemški Avstriji. Govornico so poslušalci z navdušenjem pozdravljali. Znani ljudski govornik gosp. Pavlica nas je navduševal za našo lepo domovino, istotako Primorec g. notar Zevnik iz Dobrle vasi. Med posameznimi govori je svirala voj. godba iz Maribora. Po popoldanski božji službi je bila v Kapusovi gostilni ljudska veselica s plesom in petjem vrlih kapelških pevcev. V Jugoslaviji ne bo samo dobro, ampak tudi fletno.

Sv. Miklavž pri Gorončah. Dne 24. t. m. smo imeli pri nas dobro obiskan shod, na katerem sta govorila g. kaplan Gril in g. dr. Šaubach. Občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo izvajanjem obeh govornikov ter se enoglasno izjavilo za Jugoslavijo.

Uršlja gora. Mislinjska podružnica slov. plan. društva Slovenjgradec naznanja, da se je nekdanja nemška

koča na Uršlji gori vzela od podružnice v oskrbo in se je ista dne 15. avgusta 1919 otvorila. Za hrano in izvrstno pijačo je preskrbljeno. Ker je Uršlja gora radi lahkega dohoda, kakor krasnega razgleda znana po celi Štajerski in Koroški, se slavno občinstvo vabi, da isto mnogoštevilno poseti.

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, prošt v Tinjah.

Ogovorni urednik: **Omar Mihalek**.

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

INSERATI.

Razglas.

Pogoji za sprejem v I. letnik učiteljskega v Velikovcu.

Predizobrazbo za vstop v I. letnik učiteljske si pridobijo učenci v nalašč za ta namen ustanovljenih pripravnicah, v meščanskih šolah ali na drug način. Predvsem je potrebno temeljito znanje v slovenščini in v računstvu.

Ker pa Slovenci nismo imeli zadostno število meščanskih šol, je prihajal naraščaj za učiteljskega z gimnazij, z ljudskih šol na deželi in s pripravnic na učiteljsku v Mariboru in v Celovcu.

Učenci in učenke, ki žele vstopiti v I. letnik, morajo biti ob začetku šolskega leta 15 let stari ter telesno sposobni in нравno nepokvarjeni.

Višji šolski svet lahko dovoli, da se sprejmejo tudi učenci, ki so 14½ leta stari.

Učenci in učenke morajo prinesiti seboj: a) Krstni list; b) zadnje šolsko izpričevalo; c) Uradno izpričevalo o telesni sposobnosti, ki ga izda okrajni ali distriktni zdravnik. Učenci, ki imajo kako posebno napako, ko govorijo, se ne sprejemajo.

Pred začetkom šolskega leta, ki se bo brzkone pričelo dne 1. oktobra, se bodo vršili sprejemni izpiti za I. letnik. Sprejemni izpit obsega sledeče predmete: veronauk, slovenščino, zemljepisje in zgodovino, naravoslovje, prirodopis, računstvo, geometrijo in telovadbo za dečke. Oziralo se bo tudi na to, ali imajo učenci in učenke posluh za petje. Učenke morajo predložiti tudi nekaj ročnih del, ki so jih same izgotovile. Iz slovenščine in računstva se vrši pismena in ustmena skušnja, iz drugih predmetov samo ustmena.

Zgodilo se bo, da učenci ne bodo po vsem obvladali slovnike slovenščine in da se bodo v posameznih predmetih nemara lažje izražali v nemščini, ker jim bo manjkala slov. terminologija. Tudi na to se bomo ozirali.

Pismene prijave za sprejemne izpite sprejema:

• **Vodstvo drž. učiteljskega v Velikovcu.**

Vzgojišče (Internat) za deklice.

Da ustrežejo pomnoženi potrebi, so šolske sestre v „Narodni šoli“ v Št. Rupertu pri Velikovcu razširile svoj dekliški Internat. Sprejmejo se deklice, ki hočejo obiskovati gimnazijo, učiteljske ali meščansko šolo v Velikovcu, ljudskošolske učenke, ki hočejo obiskovati javno petrazredno dekliško šolo v „Narodni šoli“, in večje šoli odrasle deklice, ki želijo obiskovati gospodinjstvo šolo v „Narodni šoli“. Na vseh zgoraj navedenih šolah se začne šolsko leto dne 1. oktobra, na gospodinjstvo šoli pa dne 1. novembra t. l. — Na svoji pristavi sprejmejo šolske sestre tudi nekaj dečkov v oskrbo, ki hočejo obiskovati šole v Velikovcu.

Nadaljna pojasnila dajejo

šolske sestre

v „Narodni šoli“ v Št. Rupertu pri Velikovcu.

Mladi in stari radi berejo list

Mlada Jugoslavija.

Izdaja ga okrajni šolski komisariat v Velikovcu, in nado-mešča v naših šolah čitanke. Po svoji zanimivi vsebini, kakor: domače dogodbe in pravljice, narodne koroške in druge lepe pesmi, zgodovinske in zemljepisne črtice i. dr., se je list povsodi takoj udomačil in prikupil. Vsaka izdaja tega lista se je takoj razprodala. Odslej se tiska list v večji nakladi in bo posebno VIII. številka, ki izide v kratkem, nudila mnogo zabavnega čtiva, ki ga bodo z enakim užikom tudi čitali odrasli. — Cena izvoda 40 vin. (50 vin. po pošti), celoletna naročnina 6 K.

Naročila na okr. šolski komisariat v Velikovcu.

VABILO na

redni OBČNI ZBOR

HRANILNICE IN POSOJILNICE pri Devici Mariji na Jezeru v Prevaljah, reg. zadr. z neom. poročtvom, za 27. upravno leto 1918, ki se vrši dne 7. sept. 1919, ob 18. uri v hranilničnem prostoru pri „Šteklju“ v Farni vasi po sled. vspor.:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora;
2. Poročilo načelstva in nadzorstva;
3. Potrditev računskega zaključka za 27. upravno leto 1918;
4. Sklepanje o uporabi čistega dobička;
5. Volitev načelstva in nadzorstva;
6. Slučajnosti.

Ako bi ob določenem uri ne bilo zastopano zadostno število združnikov se vrši zborovanje pol ure pozneje, glasom § 35 združnih pravil. K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

VABILO na

29. redni občni zbor

HRANILNICE in POSOJILNICE v Sinčivasi r. z. z. n. zv., ki se vrši v sredo dne 10. sept. 1919 ob devetih v posojilničnih prostorih v Sinčivasi. Dnevni red:

1. Branje zapisnika o zadnjem občnem zboru;
2. Potrjenje rač. zaključka za l. 1918;
3. Volitev načelstva in rač. pregledovalcev za 3 leta;
4. Poročilo o izvršeni reviziji;
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

ODBOR.

VABILO na

28. redni občni zbor

hranilnice in posojilnice v Velikovcu

reg. zadruga z neomejeno zavezo,

ki se vrši v sredo dne 3. septembra 1919 ob 13. uri v posojilničnem prostoru

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora;
2. Poročilo načelstva in rač. pregledovalcev;
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1918 in razdelitev čistega dobička;
4. Volitev načelstva in rač. pregledovalcev;
5. Slučajnosti.

Rezan in okrogel les

tramove, drva, oglje kupuje vsako množino

„**DRAVA**“

lesna trgovska in industrijska družba z o. z. v Mariboru.

Naznanjam, da imam od sedaj naprej

APNO

na prodaj. Blago je prvo-
vrstno, cene po dogovoru:

Ponudbe naj se pošiljajo:

Jožef VARUM, p. d. Friedl
v Zgornjih Borovljah, p. Ledenice, Koroško.

Odprl sem

hotel BEOGRAD

(dosedaj (Sandwirt) v Slovenjgradcu

kjer se nahaja gostilna, kavarna, mesarija, prenočišča, kegljišče, krasen vrt in se dobe vozniki na vse strani. Točil bom vedno najboljša vina in pivo ter kavo. Vsak čas se bodo dobila mrzla in topla jedila. Imel bom na zalogi vina vseh vrst v sodih in steklenicah ter sadjavec na drobno in debelo za razpošiljanje od 56 l naprej. Za obilen obisk in naročila se priporoča Andrej OSET hotel Beograd Slovenjgradec

Služba cerkovnika pri župni cerkvi na Reberci se takoj odda. Dohodki okoli 400 K in stanovanje; ako zna orgljati primeroma več. Pozneje se plača znatno zboljša. Služba je primerna za kakega rokodelca ali mladeniča, ki bi pomagal pri kmetijstvu. Župni urad na Reberci.